

JEREMIJ,

po Božjim usmiljenji in po milosti apostolskiga sedeža škof ljubljanski, dohtar svetiga pisma,

vsim vernim po škofii zveličanje in blagoslov v Gospodu!

Iz dveh skrivnostnih korenin raste prelépo drevó. Mogočno je njegovo deblo, njegove veje so sočnate in čverste, pérje je zeleno in mlado, povsod poganja prijetno cvéetje, in zravno cvetja se kaže preobilno nar slajjiga sadú. Skozi njegove šibke vejice pihljá mir Božji, in šumljanje njegoviga pérja je podobno angeljskimu petju, ki z nebés na zemljo doní. Korenini téga prečudniga drevésa sté sicer na zemlji, akoravno niste pognale iz pozemeljskiga semena, ali verh njegov séga v nebeške višave; zakaj le od zgorej dobiva rast, in njegov sad je sad večniga življenja. Naj tekó stoletja mémo téga drevésa, ono je zmiram mlado in močno; naj divjajo silni viharji okoli njega, v njegovih véjicah pihljá nebeški mir; pod tem drevésam se prebiva brez strahú in v miru. Ena korenina téga drevésa séga v pretekle čase, in si živež dobiva iz dogodeb, ki so se že zdavnej zgodile; ena pa séga v prihodnost, in obljube, ki se bodo še le v daljnem času spolnile, jo déljajo močno in čversto; iz tesniga zedinjenja téh obéh korenin raste drevo, veličastno za zdej in vekomej.

To drevo ne raste v daljni deželi, ampak povsod, kjer Duh Kristusov rodi otroke Božje, ki prebiva v njih sercih; zakaj *to drevo je keršanska ljubezen*. Véra in upanje sté njegove korenini. Véra gleda v pretekle čase, in se v njih oživlja. Kar se je imenitniga zgodilo od stvarjenja svetá do nar novéjših časov, daje živež in rast korenini svete vere; zgodbe namreč, ktere nam pripovedujejo, kakó je Bog očake poklical in vodil; kakó je izraelsko ljudstvo izvolil, vladal, poveljal in zavergel, kaj je oznanoval po prerokih; dalje zgodbe od rojstva, življenja in smerti našiga Gospoda Jezusa Kristusa, od njegoviga vstajenja in vnebohoda, od prihoda svetiga Duha; tudi zgodbe, ktere nam pripovedujejo, kako so aposteljni sveti evangeli povsod oznanovali, kako je bila keršanska cerkev čudno ustanovljena in razširjana; in poslednjič prelepi zgledi, ki nam jih daje neizrečeno veliko svetih pričevavcov in spoznovavcov vsaciga stanú, vsaciga spola in vsake starosti, — vse to je nebeška hrana, ktera redi korenino svete vere. Té veličastne déla, ki jih je predobrotljivi Bog po svojim neskončnim usmiljenji delal v odréjo, rešenje in zveličanje ljudi, véro obujajo, poterdujejo, razsvetlujejo in ohranjujejo. Prav póje kraljevi prerok David: „*Nebesa pripovedujejo Božjo slavo, in déla njegovih rók oznanuje nébez. Dan dopoveduje dnévu, in nóč daje nóči na znanje. Gospod, naš Gospod! kako čudovitno je tvoje ime po vsi zemlji; ker tvoje veličastvo je zvikšano nad nebesa*“ (Ps. 18.—8.). Délo hvali mojstra. „*Kar je nevidljiviga na Bógu, se od stvarjenja svetá sem po tém, kar je stvarjeniga, spozna in vidi; tudi njegova večna moč in Božestvo*“ (Rim. 1.), namreč njegova večna Božja vsigamogočnost, ktera je nespremenljiva pri vsim spreminjanji vstvarjenih reči. Torej nima izgovora, kdor ne spozna Bogá po tém, kar je vstvaril. Ravno takó tudi nima izgovora, kdor razodenja Božjiga ne spozna iz mnogih in čudnih dogodeb preteklih časov. Sveti apostelj Pavel v listu do Hebrejcov nasteva veliko njih, kteri so terdno in zvesto vérovali v besedo Božjo, in po tém po pravici govori: „*Torej tudi mi, ker imamo tolik oblak prič okoli sebe, odložimo vso težo in greh, kteri se nas derži, in v poterpljenji tecimo k boju, kteri nam je postavljen; in glejmo na začetnika in dokončavca vere, na Jezusa, kteri je za veselje, ktero je bilo pred-nj postavljeno, križ preterpel, in ni maral za zasramovanje, in sedi na desnici sedeža Božjiga*“ (Hebr. 12.).

Véra gléda v pretekle čase, posebno na Jezusa, dokončavca naše vere, na Jezusa, kteri je terpel in umerl, zato pa tudi povišan bil, in sedi na desnici Boga Očeta, de se v imenu Jezusovim pripogújejo vse kolena v nebesih, na zemlji in pod zemljo. Ako gledamo na veličastvo povišaniga Jezusa Kristusa, vidimo drugo korenino keršanske ljubezni, namreč *upanje*. V podučenje, rešenje in

posvečenje ljudi je Bog toliko čudežev storil, in tolike priprave naredil, de se smémo z nar terdnejšim zaupanjem izročiti njegovi očetovski skerbi, in de smemo svésto pričakovati, de nas bo dóbri Oče tudi po britki smerti pripeljal v boljši življenje, in kakor je vdeležil svojiga edinorojeniga Sina vsih naših slabost zunaj greha, bo tudi nas vdeležil veličastva našiga Gospoda in Zveličarja, kateri sedi na njegovi desnici. Upanje gléda v prihodnje čase. Upanje ne obséga sedanjih dobrot, ampak prihodnje. Kdor upa, še ni dobil, po čemur hrepení; ali prejete dobrote mu upanje poterdujejo, de bo prejel darove, katerih želi. Otrok, kteriga so starši vselej varovali in mu pomagali, se v slednji potrebi k njim zateče, in pri njih pomoči íše. Skušnja mu redí in poterduje zaupanje, ktero po vsaki vnóvič prejeti dobroti v stanovitnosti raste. Bog je véčen in nespremenljiv: ker se nas je tolikrat usmilil in nam toliko dobrot dal, se ne smemo nikdar bati, de bi nas zapustil.

V severnih krajih se je nekđaj peljala v zavetje ladija, kateri je strašni vihar vse jadrila polomil, vse jadra raztergal in sicer silno škodo napravil. Med njimi, kateri so se v ladii peljali, je bil mož z dvema otrokama, eden je bil star sedem, eden pa pět lét, oba sta bila hudó zdelana, na pol naga in le še na pol živa. Ker vihar čezdalje bolj divjá, in nevarnost ter sila do verha prikipí, pravi poveljnik na ladii ves v trepetu: „Poginili bomo. Naš Bog je umerl.“ Večji otrok mu séže v besedo in reče: „Ni umerl ne, le spí, pa se bo o pravim času zopet zbudil.“ Kmaló po tem silni vihar ladijo tako nagne, de je bolj pod vodó kakor nad njo. Poveljnik kliče vsim v ladii: „Pripravite se za smert; tukaj bomo pokopani.“ Otrok mu zopet séže v besedo in pravi: „O ne, takó huda še ni, Jezus je še pri nas.“ Zdajci val ladijo vzdigne in srečno v zavetje prižene. — Misel téga otroka naj tudi nas vse in vselej poživlja in vodi.

Življenje na tém svetu se večkrat primérja z vožnjo po mórji. Mornarji imajo mirne, tihe dní, ladija hitro plava po glatkim morji. Ali močno bi se motil, kdor bi zaupal tej tihóti. Nenadama se prikaže deleč na nebu majhen oblak, morje je že nepokojno. Kmaló pokrivajo černi oblaki vse nebo, vihar bučí, valovi se pénijo, ladija póka, in strašno brezno žuga požreti uboge mornarje. Kdo pomaga v taki sili? Kdo more otéti pogina? Le zaupanje, de Bog ni umerl, de je Jezus v ladii, če tudi ravno zdej spí. Le k njemu stopimo in prosímo ga: „Gospod! otmí nas; poginjamo.“ Kakor nekđaj na galilejskim morji, bo Jezus tudi zapovédal viharju našiga življenja, zlasti viharju v našim sercu, in bóde velika tihóta.

Desiravno je to, kar upamo, na unim svétu, desiravno naše upanje zlasti v prihodnost séga, nam vender za to življenje daje nar véci tolažbo in pomoč; zakaj če le gledamo na dokončavca naše vére Jezusa Kristusa in na veličastvo, kteriga bomo tam z njim vred deležni, nas serčnost navdaja, vse težave téga svetá voljno prenašati, in vse svoje dolžnosti na tanko spolnovati. V véri in upanji razuméva človek pretečenost in prihodnost, in je tudi v tem podoba Božja, pred čigar očmi so pretekle in prihodnje stoletja vedno pričujoče, med tem ko neumna žival le za ta trenutek žíví. Véra in upanje spremljate človeka v tém življenji kakor prijazna angelja varha, in véra in upanje sté le pozemeljskimu življenju lastne; zakaj kar tukaj vérujemo, bomo tam gledali, in kar tukaj upamo, bomo tam vživali, ali velikoveč obé, véra in upanje, se boste tam spremenile v tisto gledanje obličja Božjiga, ktero spoznavanje in vživanje ob enim v sebi ima, in ktero je véčno plačilo za vse pametne stvari.

Iz vére in upanja izhaja *ljubezen*, ktera ne mara za to, kar je že bilo in kar še le bo, ktera vsa zveličana počiva pri ljubijóčim sercu večniga Očeta, ne gleda ne nazaj ne naprej, ampak v preljubeznjiviga Boga vsa zamaknjena serčno hrepení njegovo voljo spolniti. „Ti si moj, in jez sim tvoja, in vekomej te ne izpustim,“ govóri ljubezen svojimu Stvarniku in Odrešeniku. Ali to zvesto nespremenljivo ljubezen imajo na tém svétu le maloktere posebno oblagodarjene duše, še le v nebesih bo taka ljubezen plačilo vsim zveličanim.

Drevo se posuší, ako je korenina poškodovana; tudi ljubezen omerzne, ako véra in upanje oslabité. Resnice, ki jih véra sprejme, so nespremenljive, dobrote, ki jih upanje pričakuje, so neminljive; ali naše *serce* se guglje in giblje, vrè in kipi, raste in upada, se majè in omahuje na vse strani. Ker je tedaj naše serce nestanovitno, smo zdej veseli zdej žalostni, zdej to zdej uno terdimo, se poganjamo zdej za to zdej za uno reč, oslabí ali celó ugasne v nas ogenj nebeske ljubezni. Kristus ni dans „takó je“ in jutri „ni takó,“ ampak pri njem je „takó je“ in „amen“ vekomej, človek pa je kakor pleve, ki se veter z njimi igra.

Kdor koli je dobro premislil in razumel, čemu je na tém svetu, se mora tej nestanovitnosti svojiga serca upirati, svoje pota po Božji volji uravnávati, in nikoli ne pozabiti, de je za Boga vstvarjen. Takó terdno in zvestó vérovati in upati se pravi po svetim pismu *iz vére živeti*, in to življenje iz vére ima pravični, kateri ravno zato, ker iz vére žíví, zmiram raste v pravičnosti. Kdor ima to skerb, ohrani v vedni lepoti in prijetnosti drevo keršanske ljubezni, pravo drevo življenja, ki mu je bilo uno drevo v raji le predpodoba. To skerb nam priporóča Jezus Kristus, ker nas opominja čúti in moliti, de v skušnjavi ne pademo. Zato tudi piše sveti apostelj Pavel: „*Ponovite se v duhu*“ (Efež. 4, 23.);

zato se sliši v sveti cerkvi vsako leto glas: „*Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove stezé.*“ Skušnja namreč le preobilno poterduje zalostno resnico, de v nemarniga človeka nar imenitniši zadéve njegoviga življenja nič ne skerbé, če ga nihče neprenehama ne dramí in ne budi. Vidne reči imajo tako moč do našiga dubá, de nebeške resnice le prehitro zginejo iz našiga spomina, če jih večkrat ne pre-mišljujemo. Tej človeški slabosti, tej raztresenosti naših misel v okom priti, nam sveta cerkev od leta do leta v godovih pred oči stavi vse dogodbe, na ktere se opira in ktere obséga naša véra in naše upanje, de nam kakor svetla luč kažejo pot, po katerim moramo hoditi, de voljo nebeškiga Očeta dopolnimo.

Veliko jih je, ki so že večkrat slišali glas: „*Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove stezé,*“ ali ta glas jih ne presune in jim ne pride do serca, ker je njih serce s posvetnimi rečmi pre-napolnjeno in nima prostora za glas tistiga govornika, kateri k pokori budi. Gospod *Bog* je pa *prizanašljiv* in *njegovo usmiljenje* je *neskončno*, kar se vidi iz prilike v evangelii od figoviga drevésa, katero je bilo nerodovitno. „Nekdo je imel figovo drevo zasajeno v svojim vinogradu, in je prišel sadú na njem iskat, in ga ni našel. Rekel je pa górniku: *Glej!* tri leta je, kar hodim iskat sadú na tém figovim drevésu, in ga ne najdem; posekaj ga tedaj! Čemu še prostor jemlje? On pa je odgovoril in mu rekel: *Gospod!* še to leto ga pusti, de ga okopljem in mu pognojím, če kje sad obrodí, če pa ne, ga boš potlej posekal“ (Luk. 13.). Takó sveta cerkev neprenehama oznanuje besedo Božjo, in neprenehama moli za spreobrnjenje grešnikov in za stanovitnost pravičnih, de, če se Božja beseda v imenu Jezusovim oznanovana dans ali jutri serc ne prime, se to vender pozneje utegne zgoditi, in de takó ona ni kriva, ako se kdo izmed njih pogubi, za ktere je umerl naš Gospod Jezus Kristus na svetim križu. Gnada dela včasí hitro, včasí pa počasi, pri nekterim človeku še le v poznih letih; zato sveta cerkev nikoli ne sme nehati prositi, opominjati, svariti, de, ako gnada Božja serce omeči in rodovitni zemlji podobno stori, tudi dobriga semena ne manjka.

Pod cesarjem Julijanam odpadnikom, kateri je malo časa vladal, je živel zeló učen mož, Fabi Mari *Viktorin* po imenu, kateri se je bil še le v starosti spreobrnil k sveti keršanski veri. Preden se je bil spreobrnil, je bil nar močnejši podpornik nekeršanske vere. Ali v sivi starosti se je vender v njem zbudilo serčno hrepenenje resnico spoznati. Prebiral je sveto pismo in skerbno premišljeval njegove nauke. Prepričan, de je Jezusov nauk čista resnica, reče duhovnu *Simplicijanu* v Milanu natihama, de je v sercu kristijan. Duhoven mu odgovorí, de téga ne verjame, dokler ga ne vidi v keršanski cerkvi. *Viktorin* na to pravi: „Je li zidovje kristijan?“ Res mu je pa še veliko manjkalo, de bi bil kristijan: njegovo serce je bilo še preveč na posvetno navezano, in ni bilo še pripravljeno vsiga *Bogú* darovati; zavoljo téga še ni imel volje očitno spoznati, de je kristijan. Bal se je imenitnih *Rimljanov*, gorečih ajdov, kateri so bili njegovi učenci in pri kterih je imel veliko veljavo. Ko mu je pa beseda Božja globokeje v serce segla, mu vést ni dala mirú, dokler ni očitno spoznal keršanske vere; on sam je hotel, de so ga prav očitno sprejeli v sveto cerkev, ko so mu cerkveni predniki hotli nekoliko prizanašati. Sedaj se mu tudi ni težavno zdelo popustiti svojo službo; bil je namreč doslej sloviti učenik zgovornosti.

„Koliko moramo hvaliti čudeže tvoje milosti,“ kliče sveti *Avguštin*, „de se ta silno učeni in v vsih vednostih zelo izurjeni starček ni sramoval biti otrok tvojiga *Kristusa*, dojenec tvojiga studenca, in svoj vrat pripogniti za jarem ponižnosti, in svoje čelo krotiti za sramotni križ! Kaj je to, *Gospod*, moj *Bog!* de — ko si sam sebi večno veselje in se nektere tvoje stvari zmiram okoli tebe veselé, — ta del tvojiga stvarjenja, namreč ljudjé, se vedno spreminja, ker odjéma in dojéma, žali in se mirno spravlja? O, kako neizrečeno visok si v višavah, in kako globok v globočinah! In od nikodar ne greš, in vender se komaj vernemo k tebi!“

Zakaj se pa tako težko vračamo k *Bogú*, kateri nas je vender za se vstvaril? Zakaj tako lahkó zapušamo studenec žive vode in si kopljemo jame, ktere ne deržé vode? Zakaj išemo sreče po vsih višavah in globočinah, le ne pri *Gospodu*, kateri je neskončno zveličanje? Zakaj tolikrat zakerkujemo svoje serca in zaklepamo svoje ušesa, kadar nam nebeški Oče z milim glasam govori: „*Moj sin!* ne pozabi moje postave, in tvoje serce naj ohrani moje zapovedi; zakaj dolgo življenje, dobre leta in pokoj ti bodo prinesle. *Usmiljenje* in *resnica* naj te ne zapustité; na vrat si ji obési, in na tablo svojiga serca ji zapiši: in našel boš milost in prijaznost pri *Bogu* in pri ljudéh“? (Preg. 3.)

Zopet se bliža tisti prelepi čas cerkveniga léta, kateri nas spominja, kako je človek padel in zopet povišan bil. Spominja nas ta sveti čas, kako je človek padel, de se varujemo vsiga napuha, ker smo sami iz sebe le otroci jeze Božje, le deležniki večniga pogubljenja; spominja nas ta sveti čas, kako je bil človek povišan, de se veselimo, ker smo po *Jezusu Kristusu* otroci Božji, deležniki večniga življenja. Z drago ceno smo rešeni večniga pogubljenja; skerbimo tedaj, de se zavoljo minljiviga, pregrešniga veselja zopet ne pahnemo v oblast hudobniga duhá. Močno smo povišani, ker smo bratje *Sinú Božjiga*; nikar te časti ne oskrunjamó s pregrešnim življenjem! V začetku *postniga časa* nas pelje sveta cerkev k našimu *Zveličarju* v pušavo, kjer se je popolnoma zderževal telesne jedí in se tako pripravljaj, spraviti z *Bogam* grešne ljudi. *Kristus* sicer ni potreboval téga pripravljanja; ali, ker nam

je hotel v vsih rečeh zglede biti, nam je hotel s postam v pušavi pokazati, kako potrebno je za naše posvečenje, posvetni hrup zapustiti, in iti v tihi hram, če ne svoje hiše, pa vsaj svojiga serca, in tukaj Bogú reči: „Govóri, Gospod! ker tvoj hlapec posluša.“ Duhovna samota je polje, kjer cvetó lilije prelepe čistosti, žaré róže svete ljubezni, dišé vijolice prijetne ponižnosti, se proti nébu vzdiguje kadilo serčne molitve in se vidi Jakopova lestvica, po kateri Božji angelji k človeku prihajajo. V duhovni samoti se duša opočije, ki se je utrudila v posvetnim šumu, se tolaži, ker jo je svét zaničeval, si céli rane, ki jih je v skušnjavah dobila, se očisuje madežev iz posvetniga hrupa, in se vnovič zaročí z Božjim ženinam človeških duš, z Jezusam Kristusam. Ko bi večkrat šli k Jezusu v pušavo, koliko bolj bi bilo potem naše vsakdanje življenje podobno cvetéčimu vertu! O ko bi vender spoznali, kaj nam je v zveličanje!

S štiridesetdanskim postam se pripravlja Jezus za odrešenje, in takó razdere dela hudobniga duhá. Kakor včlovečeni Bog, kateri je nepopačeno človeško natoro vzel iz prečiste Device Marije, ni potreboval té vaje v zderžnosti ali posta, pa nam je hotel zglede dati, de, če se iz proste volje ne zderžujemo pripušenih reči in se takó ne vadimo sami sebe premagovati, tudi ne smemo upati, de bomo premagali skušnjave poželjiviga mesá, zapeljiviga svetá in prekanljiviga satana, in de bomo s palmovo vejico v rokah — znamnjem srečne zmage — enkrat stali pred sedežem Božjim. Pravi nasledovavci našiga Gospoda in Zveličarja so se vselej radi in z veseljem postili; skusili so, de jim post močí ni oslabil, ampak pokrepčal, de jih je vse nekako poživil; s postam so dosegli pravo prostost, ker so se navadili, grešnemu poželenju zapovedovati, in so zato svojiga duhá višje cenili, kakor tudi življenje svojiga telesa. Za to so bili tudi pravi kristijani vselej pripravljeni, za svojo véro v Jezusa Kristusa vsaktero zasramovanje in preganjanje, vsaktero terpljenje in se celó smert preterpeti. Kadar začnó ljudstva posvetno razveseljevanje in telesno slast za nar veči dobroto imeti, je to gotovo znamnje njih pogina, v resnici slovéči možjé zginjajo, na mesto slavnih del stopi nečimerna baharija.

Cerkvena zapoved, ktera nam post zapoveduje, skerbi za moč naše duše in našiga telesa, za našo čast in slavo. O ko bi vsi spoznali, kaj nam je v zveličanje! Marsikomu se dozdeva, de je beseda od posta terda. Tudi Jezusove nar imenitniši besede so terde imenovali vsi tisti, kateri se niso bili navzeli Kristusoviga duha. Vsim pa, kateri so bili iz vsiga serca Jezusovi učenci, so bile tudi Jezusove besede duh in življenje. Kdor pa Kristusa, svojiga Gospoda in Zveličarja, ljubi in moli, bode tudi glas njegove nevéste, svete cerkve, rad poslušal in spolnoval, bo torej tudi spoznal, de beseda od cerkveniga posta, ki nam je v zveličanje, ni preterda.

Pravi katoliški kristijani dobro vedó, ktere postne dni in kako se morajo postiti, in kaj je polajšaniga zastran mesnih jedi; torej zastran téh reči ni treba posebniga oznanovanja.

Kdor potrebuje obširnišiga polajšanja, naj poprosi svojiga duhovniga pastirja ali pa svojiga spovednika, kterim se s tém oblast dá, po véstnim pretehtanji tistih vzrokov, na ktere se prošnja opira, obširniši polajšanje podeliti.

Vsak, kateri se ob zapovedanih postnih dnéh podeljeniga polajšanja poprime, naj *moli tri oče-naše in tri češenamarije* vsaki zapovedani postni dan, ob kterim se poprime polajšanja, bodi si to polajšanje veči ali manjši, kakor v namestilo za pomanjšano ostrost postne zapovedi. Namesto te molitve se sme tudi *ubogim dar dati* s tém namenam, de se zadostí postni zapovedi.

Dano s škofijskiga sedeža

v Ljubljani 8. svečana 1862.

